

สถานการณ์ปัจจุบันในการลงโทษทางร่างกาย The Current Situation of Corporal Punishment

หัตถพันธ์ วงชารี (Hattaphan Wongcharee)

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

Faculty of Science and Technology, Pathumwan Institute of Technology.

Corresponding author. E-mail: hattaphanpsy@gmail.com

Received: July 30, 2020, Revised: September 21, 2020, Accepted: September 30, 2020

บทคัดย่อ

การลงโทษทางร่างกายเป็นหนึ่งในวิธีการอบรมสั่งสอนที่พบเห็นได้ทั้งในไทยและนานาชาติ ซึ่งในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ มากกว่า 60 ประเทศได้มีการสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกาย บทความวิชาการฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอสถานการณ์การใช้การลงโทษทางร่างกายในปัจจุบันทั้งในไทยและนานาชาติ โดยเนื้อหาของบทความวิชาการฉบับนี้ประกอบด้วย 4 หัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษทางร่างกาย ได้แก่ ความหมายของการลงโทษทางร่างกาย ผลกระทบของการลงโทษทางร่างกาย สถานการณ์ปัจจุบันด้านการลงโทษทางร่างกายระดับนานาชาติ และสถานการณ์ปัจจุบันด้านการลงโทษทางร่างกายในประเทศไทย บทความนี้จะเน้นถึงการทำความเข้าใจภาพรวมของการลงโทษทางร่างกายในสถานการณ์ปัจจุบันให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การลงโทษทางร่างกาย, ตี, โรงเรียน, ครอบครัว, เด็ก

Abstract

Corporal punishment is one of the discipline techniques which is commonly seen in Thailand and in the international education system. However, corporal punishment was banned by 60 countries because it effected many negative impacts. This academic paper aimed to present the current situation of corporal punishment in Thailand and internationally as well. This paper has four topics related with corporal punishment which were presented as follows: the meaning of corporal punishment, the effect of corporal punishment, the current situation of corporal punishment in Thailand and the current situation of corporal punishment in the international setting. This academic paper is helpful for understanding the overview of current corporal punishment situation.

Keywords: Corporal punishment, Hit, School, Family, Children

บทนำ

การอบรมสั่งสอนเป็นปัจจัยพื้นฐานของมนุษย์ ที่มนุษย์ทุกคนต่างได้ประสบตั้งแต่แรกเกิดจนถึงช่วงเวลาหนึ่ง โดยวิธีการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ในแต่ละครอบครัวและครูในแต่ละสถานศึกษานั้นมีวิธีที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นวิธีอบรมสั่งสอนด้วยการขู่ว่าจะลงโทษ (Threaten punishment) การพูดแสดงความผิดหวังต่อพฤติกรรมที่เด็กกระทำผิด (Express disappointment) (Gershoff, Lansford, Zelli, Grogan-Kaylor, Chang, Deater-Deckard & Dodge, 2010) การตะคอก (Yelling) การยึดของเล่น (Toy removal) (Regalado, Sareen, Inkelas, Wissow & Halfon, 2004) การอธิบาย (Explain) การเพิกเฉย (Ignore) การแยกออกจากจุดเกิดเหตุ (Time in) (Holden, 2015) และการลงโทษทางร่างกาย (Corporal punishment) เช่น การตี การตบ การหยิก เป็นต้น โดยวิธีการต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนให้ผลลัพธ์ที่อาจเหมือนและแตกต่างกันออกไปตามบริบทและปัจจัยต่าง ๆ โดยวิธีการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ในแต่ละครอบครัวและครูในแต่ละสถานศึกษานั้นขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของแต่ละบุคคล ว่าบุคคลนั้นรู้จักวิธีการใด และได้รับผลลัพธ์จากการใช้วิธีการนั้นอย่างไร โดยหนึ่งในวิธีการอบรมสั่งสอนที่แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับเลือกใช้ทั้งในครอบครัวและสถานศึกษาของไทยและนานาชาติคือ การอบรมสั่งสอนด้วยการลงโทษทางร่างกาย

สื่อสาธารณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ และสื่อวิทยุ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้ให้ความสนใจและนำเสนอการลงโทษทางร่างกายในเด็ก ตัวอย่างเช่น “ครูตีและชกเด็กนักเรียนอายุ 15 ปี” ในรัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกา ปี ค.ศ.2019 (2019) ข่าว “ตร.จีนเร่งสืบ กล้องวงจรปิดบันทึกได้ภาพ แม่ใจร้ายทุบตี-กระแทบลูกกลางถนน” ในประเทศจีน ปี พ.ศ.2561 (2561) และข่าว “ครูกระหน่ำตีเด็ก ป.4 จนกันข้ำและทำให้เด็กมีไข้ขึ้นสูง” ในประเทศไทย ปี พ.ศ.2562 (2562) เป็นต้น การลงโทษทางร่างกายไม่ได้ปรากฏเพียงแค่บนพาดหัวข่าวเท่านั้น แต่เรายังปรากฏในรายงานของ UNICEF (2014) ที่พบว่า มีเด็กอายุ 2 ถึง 14 ปี กว่า 6 ใน 10 ทั่วโลก หรือประมาณหนึ่งพันล้านคนเคยถูกลงโทษทางร่างกายจากคนที่คุณแม่ เช่น พ่อแม่หรือครู ซึ่งสอดคล้องกับผลสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2558 และ 2559 ที่พบว่าเด็กอายุตั้งแต่ 1 ถึง 14 ปี จำนวนร้อยละ 4 หรือประมาณ 470,000 คน เคยถูกลงโทษทางร่างกายอย่างรุนแรงจากที่บ้าน (ยูนิเซฟ, 2562) ข้อมูลจากข่าวและรายงานข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าวิธีการลงโทษทางร่างกายเป็นวิธีการที่แพร่หลายและนิยมใช้ทั้งในไทยและนานาชาติ แต่วิธีการนี้เป็นวิธีการที่มีผลลัพธ์ทางลบต่อตัวเด็กในหลายมิติ ทั้งในมิติของพัฒนาการทางสมอง บุคลิกภาพ พฤติกรรม คุณธรรม จริยธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่หรือครูกับเด็ก เป็นต้น อีกทั้งยังส่งผลในระยะยาว เช่น การเพิ่มความเสี่ยงในการติดสุรา ความเสี่ยงของความผิดปกติ (ป่วย) ด้านสุขภาพจิต และความเสี่ยงในการฆ่าตัวตาย เป็นต้น (Gershoff, 2002) โดยวิธีการนี้เป็นวิธีการที่ส่งผลกระทบทางลบต่อเด็กเป็นอย่างมากเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการอื่น ๆ ในปัจจุบัน ด้วยผลกระทบทางลบของการลงโทษทางร่างกายจึงทำให้ในปัจจุบันมีประเทศกว่า 60 ประเทศที่สั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายในประเทศของตนเอง และมีแนวโน้มที่จะมีจำนวนประเทศมากขึ้นในอนาคต (Global Initiative to End All Corporal Punishment of Children, 2020a)

จากสถานการณ์ที่ผู้เขียนกล่าวไปข้างต้น จะพบว่าวิธีการลงโทษทางร่างกายเป็นเรื่องที่เราควรให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นวิธีการที่ถูกใช้อย่างแพร่หลาย และเป็นวิธีการที่ส่งผลกระทบต่อตัวเด็กโดยตรง อีกทั้งองค์ความรู้เกี่ยวกับการลงโทษทางร่างกายในประเทศไทยยังไม่เป็นที่แพร่หลาย มีการศึกษาในวงจำกัด ประชาชนขาดความรู้ความ

เข้าใจ เช่น การมีความเชื่อที่ผิดเกี่ยวกับการลงโทษทางร่างกาย (หัตถพันธ์ วงชารี, เรวดี วัฒนโกศล, พรรณระพี สุทธิวรรณ และ สักพัฒน์ งามเอก, 2562) การไม่ทราบถึงผลกระทบของการลงโทษทางร่างกาย และการไม่ตระหนักถึงปัญหาของการลงโทษทางร่างกาย เป็นต้น ผู้เขียนจึงเล็งเห็นความสำคัญในการเขียนบทความวิชาการเรื่อง “สถานการณ์ปัจจุบันในการลงโทษทางร่างกาย (The Current Situation of Corporal Punishment)” เพื่อนำเสนอความหมายของการลงโทษทางร่างกาย ผลกระทบของการลงโทษทางร่างกาย และสถานการณ์ปัจจุบันของการใช้การลงโทษทางร่างกายทั้งในไทยและนานาชาติ และเพื่อสร้างความเข้าใจและทำให้ผู้อ่านเห็นภาพรวมของการลงโทษทางร่างกายมากขึ้น ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความวิชาการฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อทุกท่านและช่วยสร้างความตระหนักถึงปัญหาของการลงโทษทางร่างกายในสังคม

ทั้งนี้ผู้เขียนขอกล่าวถึง 4 ประเด็นในบทความวิชาการฉบับนี้ ได้แก่ ความหมายของการลงโทษทางร่างกาย ผลกระทบของการลงโทษทางร่างกาย สถานการณ์ปัจจุบันด้านการลงโทษทางร่างกายระดับนานาชาติ และสถานการณ์ปัจจุบันด้านการลงโทษทางร่างกายในประเทศไทย ดังต่อไปนี้

ความหมายของการลงโทษทางร่างกาย

Straus และ Donnelly (1993) ให้นิยามของการลงโทษทางร่างกายว่า “เป็นความตั้งใจที่จะกระทำให้เด็กมีประสบการณ์ที่เจ็บปวดแต่ไม่ถึงกับบาดเจ็บ โดยมีเป้าหมายเพื่อควบคุมพฤติกรรมของเด็ก”

Straus และ Mouradian (1998) ให้นิยามของการลงโทษทางร่างกายว่า “เป็นวิธีการอย่างตั้งใจที่จะสร้างความเจ็บปวดทางด้านร่างกายเพื่อต้องการจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้น ๆ ของเด็ก”

คณะกรรมการอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Committee on the Rights of the Child) (2006) ให้นิยามของการลงโทษทางร่างกายว่า “เป็นวิธีการลงโทษใด ๆ ที่ตั้งใจทำให้เกิดความเจ็บปวดหรือความไม่สบายต่อบุคคล ไม่ว่าจะเพียงเล็กน้อยหรือในระดับรุนแรง ซึ่งอาจหมายรวมถึงการตี การตบ การทุบ การโยน การหยิก การกัด การดึงผม ไม่ว่าจะด้วยมือเปล่า หรืออุปกรณ์เช่น เข็มขัด รองเท้า ไม้ แส้ก็ตาม”

หัตถพันธ์ วงชารี (2559) ให้นิยามของการลงโทษทางร่างกายว่า “เป็นการกระทำที่เจตนาสร้างความเจ็บปวดหรือไม่สบายทุกชนิดบนร่างกายของบุคคลอย่างรุนแรง เพื่ออบรมสั่งสอน ลงโทษหรือควบคุมความประพฤติของเด็ก”

Elgar, Donnelly, Michaelson, Gariépy, Riehm, Walsh และ Pickett (2018) ให้นิยามของการลงโทษทางร่างกายว่า “เป็นการใช้กำลังของผู้ใหญ่เพื่อควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็ก หรือเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ถูกต้อง โดยการลงโทษนี้เป็นความตั้งใจให้เด็กเกิดความเจ็บปวด แต่ไม่ถึงขั้นบาดเจ็บ”

จากนิยามข้างต้นที่ได้กล่าวไปจะพบว่า การลงโทษทางร่างกาย เป็นการกระทำที่ตั้งใจสร้างความเจ็บปวดให้เด็กไม่ว่าจะเป็นระดับที่เล็กน้อยหรือรุนแรง เพื่อต้องการควบคุม ปรับเปลี่ยน และสั่งสอนเด็ก โดยการลงโทษนี้อาจใช้อุปกรณ์หรือไม่ใช้อุปกรณ์ในการลงโทษทางร่างกายก็ได้ ซึ่งการลงโทษทางร่างกายไม่เพียงแต่สร้างความเจ็บปวดให้เด็กที่โดนลงโทษด้วยวิธีการนี้เพียงเท่านั้น แต่ยังมีส่งผลกระทบต่อทางลบต่าง ๆ ให้เด็กทั้งในระยะสั้นและระยะยาวอีกด้วย

ผลกระทบของการลงโทษทางร่างกาย

ผลของการลงโทษทางร่างกายอาจสรุปออกมาได้เป็น 2 ประเด็นคือ ผลกระทบในระยะสั้น และผลกระทบในระยะยาว ดังนี้

1. ผลกระทบระยะสั้น

ในผลกระทบในระยะสั้นมีผลกระทบที่เกิดขึ้นทันที และผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมา โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยทันทีนั้นได้แก่ การยอมทำตามโดยทันที (Immediate compliance) เป็นการหยุดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก ซึ่งนี้เป็นเป้าหมายของพ่อแม่หรือคนที่ดูแลต้องการ แม้ว่าจะหยุดพฤติกรรมได้ทันทีแต่ก็ไม่สามารถทำให้เด็กทำตามในสิ่งที่พ่อแม่ต้องการในระยะยาวได้จริง (Gershoff, 2002) นอกจากนี้สิ่งที่เกิดขึ้นโดยทันทียังหมายรวมถึงการมีบาดแผลและแผลเป็น (Moen, 2020) ที่เป็นผลจากการโดนตีโดยวัตถุหรือกระทำโดยมือเปล่า เช่นการหยิกเป็นต้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อร่างกายเด็กโดยตรง

โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาในระยะสั้นนั้นมีหลายมิติ อาทิ การลงโทษทางร่างกายส่งผลให้เด็กมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมก้าวร้าวที่สถานศึกษา (Muhammad, S. A. & Muhammad, S. R., 2007) มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม (Gómez-Guadix, Carroblea, Almendrosa & Fernández-Alcaraz, 2010) มีระดับความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับตัวเองในระดับที่ต่ำ มีระดับคุณธรรมหรือจริยธรรมในระดับที่ต่ำ และมีความสำเร็จทางปัญญา (หมายรวมถึงผลการศึกษา) ที่ต่ำอีกด้วย (Smith, 2006)

2. ผลกระทบระยะยาว

ในผลกระทบระยะยาวนั้น มักจะเป็นผลสืบเนื่องมาจากการลงโทษทางร่างกายในตอนที่เด็กและส่งผลกระทบสืบเนื่องมาตอนที่เด็กโตเป็นผู้ใหญ่ โดยพบว่าเด็กที่เคยถูกลงโทษทางร่างกายเมื่อโตขึ้นแล้วจะมีแนวโน้มมีพฤติกรรมก้าวร้าว มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม (Smith, 2006) มีการใช้วิธีการอบรมสั่งสอนลูกในวิธีเชิงบวกในระดับที่ต่ำ (Gómez-Guadix et al., 2010) มีการใช้ความรุนแรงในชีวิตสมรส (Straus, Sugarman & Giles-Sims, 1997) ติดสุรา (MacMillan, Boyle, Wong, Duku, Fleming & Walsh, 1999) และมีปัญหาสุขภาพจิต เช่น โรควิตกกังวล (Anxiety disorder) (MacMillan et al., 1999) โรคซึมเศร้า (Depression disorder) อารมณ์คลั่ง (Mania) และความผิดปกติทางบุคลิกภาพ (Personality disorders) เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าการลงโทษทางร่างกายมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มการฆ่าตัวตายอีกด้วย (Bassam, Marianne, Rabbaa, & Gerbaka, 2018)

จากผลกระทบที่กล่าวไปข้างต้นจะพบว่าการลงโทษทางร่างกายส่งผลกระทบต่อตัวเด็กไม่ว่าจะในช่วงเวลาที่เป็นเด็กและในช่วงเวลาที่เด็กโตขึ้น นี่จึงเป็นเหตุผลที่นานาชาติหันมาให้ความสนใจและสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายในปัจจุบัน

สถานการณ์ปัจจุบันด้านการลงโทษทางร่างกายระดับนานาชาติ

สืบเนื่องมาจากผลของการลงโทษทางร่างกายที่ส่งผลทางลบต่อเด็กเป็นอย่างมาก ในปัจจุบันนานาชาติ จึงหันมาให้ความสนใจ และจัดการประเด็นเรื่องการลงโทษทางร่างกายอย่างจริงจัง โดยการจัดการกับประเด็นนี้เริ่มขึ้นครั้งแรกในช่วง

ปี ค.ศ.1918 ถึง 1925 ที่ประเทศสวีเดน ซึ่งสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายกับเด็กในสถานศึกษาระดับชั้นมัธยมต้นเป็นอันดับแรก ต่อมาในปี ค.ศ.1957 รัฐบาลสวีเดนประกาศห้ามใช้การลงโทษทางร่างกายกับเด็กที่บ้าน หลังจากนั้นอีก 22 ปี รัฐบาลสวีเดนสามารถสั่งห้ามสำเร็จในทุก ๆ สถานที่ (Setting) อย่างเป็นทางการได้ในปี ค.ศ.1979 (Global Initiative to End All Corporal Punishment of Children, 2018) ซึ่งนับเป็นประเทศแรกที่หันมาให้ความสนใจในการสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายกับเด็ก หลังจากนั้นประเทศสวีเดนประกาศห้ามใช้การลงโทษรูปแบบนี้ ประเทศต่าง ๆ ก็หันมาให้ความสนใจและตระหนักถึงปัญหา พร้อมทั้งออกมาประกาศห้ามการลงโทษทางร่างกายกับเด็กในเวลาต่อมา อาทิ ประเทศนอร์เวย์ ออสเตรเลีย ฟินแลนด์ เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบัน มีประเทศที่ห้ามการลงโทษทางร่างกายที่บ้านแล้วจำนวน 60 ประเทศ และมีประเทศที่สั่งห้ามใช้การลงโทษรูปแบบนี้ในสถานศึกษาว่าอีก 132 ประเทศ (Global Initiative to End All Corporal Punishment of Children, 2020a) ดังที่แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประเทศที่สั่งห้ามและไม่สั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายกับเด็กที่บ้านและสถานศึกษา

	บ้าน	สถานศึกษา
จำนวนประเทศที่สั่งห้าม	60 ประเทศ	132 ประเทศ
จำนวนประเทศที่ยังสั่งห้ามไม่สำเร็จ	139 ประเทศ	67 ประเทศ

จากตารางที่ 1 จะพบว่าประเทศส่วนมากสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายที่สถานศึกษา มากกว่าการสั่งห้ามลงโทษทางร่างกายที่บ้านถึงหนึ่งเท่า ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการลงโทษทางร่างกายในสถานศึกษามากกว่าการลงโทษทางร่างกายที่บ้าน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะหลายประเทศยังคงให้สิทธิพ่อแม่ในการตัดสินใจว่าจะอบรมเลี้ยงดูลูกของตนเองด้วยวิธีการใดก็ได้ตามความต้องการของพ่อแม่เอง

โดยการสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายที่บ้าน ถือเป็นด่านสุดท้ายของประเทศต่าง ๆ ในการสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายในทุกสถานที่ตามนิยามของ Global Initiative to End All Corporal Punishment of Children จึงทำให้ในปัจจุบันประเทศที่สั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายที่บ้าน 60 ประเทศ เป็นประเทศที่สามารถสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายในทุกสถานที่ (Setting) ได้สำเร็จ (ทุกสถานที่ประกอบด้วย 6 สถานที่ ได้แก่ ที่บ้าน (Home) สถานเลี้ยงดูเด็ก (Day care) สถานเลี้ยงดูอื่นๆ (Alternative care setting) สถานศึกษาหรือโรงเรียน (Schools) ทัณฑสถาน (Penal institutions) และผู้ต้องโทษคดีอาญา (Sentence for crime))

ในปัจจุบันมีเพียง 60 ประเทศที่สามารถสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายในทุกสถานที่ได้สำเร็จ ได้แก่ ประเทศอัลบาเนีย แอนโดร่า อาร์เจนตินา ออสเตรเลีย เบนิน โบลิเวีย บราซิล บัลแกเรีย เคปเวิร์ด คองโก คอสตาริกา โครเอเชีย ไซปรัส เดนมาร์ก เอสโตเนีย ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส จอร์เจีย เยอรมัน กรีซ ฮอนดูรัส ฮังการี ไอซ์แลนด์ ไอร์แลนด์ อิสราเอล ญี่ปุ่น เคนยา ลัตเวีย ลิกเตนสไตน์ ลิทัวเนีย ลักเซมเบิร์ก มอลตา มองโกเลีย มอนเตเนโกร เนปาล เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ นิการากัว มาซิโดเนียเหนือ นอร์เวย์ ปารากวัย เปรู โปแลนด์ โปรตุเกส โคอโซโว มอลโดวา โรมาเนีย ซานมารีโน เซเชลส์

สโลวีเนีย แอฟริกาใต้ ชูแดนใต้ สเปน สวีเดน โดโก ตูนิเซีย เดิร์กเมนีสถาน ยูเครน อูรุกวัย และเวเนซุเอลา (Global Initiative to End All Corporal Punishment of Children, 2020a)

โดยประเด็นการลงโทษทางร่างกายมักจะถูกกล่าวถึงในสองสถานที่หลักๆคือที่บ้านและสถานศึกษา ผู้เขียนจึงขอยกสถานการณ์การลงโทษทางร่างกายจากสองสถานที่ดังกล่าวมาอธิบายเพิ่มเติม

1. การลงโทษทางร่างกายที่บ้าน

สถานการณ์การลงโทษทางร่างกายที่บ้านในปัจจุบันนั้น มีเพียง 60 ประเทศที่สั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายที่บ้าน แต่ก็พบการรายงานว่ามีการใช้การลงโทษทางร่างกายใน 60 ประเทศเหล่านั้นอยู่ จะเห็นได้จากงานวิจัยของ Lansford, et al. (2010) ที่ทำการศึกษา 1,417 ครอบครัวใน 9 ประเทศ ได้แก่ จีน โคลัมเบีย จอร์แดน ฟิลิปปินส์ ไทย อิตาลี สหรัฐอเมริกา เคนยา* และสวีเดน โดยหนึ่งในประเทศทั้ง 9 นี้มีประเทศสวีเดนที่สั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายที่บ้านตั้งแต่ปี ค.ศ.1979 แล้ว ส่วนประเทศอื่นๆยังไม่มีการสั่งห้าม (*แม้ว่าประเทศเคนยาจะประกาศการห้ามการลงโทษทางร่างกายในทุกสถานที่แล้วซึ่งรวมถึงที่บ้าน แต่ประเทศเคนยาได้ประกาศอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ.2010 ซึ่งงานวิจัยฉบับนี้เก็บข้อมูลก่อนปี ค.ศ.2010 ผู้เขียนจึงนับว่าประเทศเคนยาเป็นประเทศที่ยังไม่มีการสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายในทุกสถานที่ซึ่งรวมถึงที่บ้าน) (Global Initiative to End All Corporal Punishment of Children, 2020a) โดยผลการศึกษาพบว่าทั้ง 9 ประเทศมีเด็กผู้หญิงกว่าร้อยละ 54 และเด็กชายร้อยละ 58 ที่เคยถูกลงโทษทางร่างกาย และมีเด็กหญิงร้อยละ 13 และเด็กชายร้อยละ 14 ที่เคยถูกลงโทษทางร่างกายอย่างรุนแรง โดยเมื่อพิจารณาที่ประเทศสวีเดนที่มีการสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายที่บ้าน ($n=101$) พบว่ามีเด็กหญิงร้อยละ 9 และเด็กชายร้อยละ 6 ที่ยังคงถูกลงโทษทางร่างกายอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pace, Lee และ Grogan-Kaylor (2019) ที่ศึกษาใน 62 ประเทศทั่วโลก โดยประกอบไปด้วยประเทศที่มีการสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายที่บ้าน 17 ประเทศ และประเทศที่ยังไม่สั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายที่บ้าน 45 ประเทศ โดยทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 215,885 คนพบว่ามีเด็กกว่าร้อยละ 43.32 ที่โดนตี (ลงโทษทางร่างกาย) ในเดือนที่ผ่านมา และมีผู้ดูแลเด็กหรือพ่อแม่ (Caregiver) ที่เชื่อว่าการลงโทษทางร่างกายจะสร้างเสริมช่วยเหลือของตนเองให้ดีขึ้นถึงร้อยละ 32.55 ซึ่ง 17 ประเทศที่มีการสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายที่บ้านก็ยังมีรายงานการใช้การลงโทษทางร่างกายอยู่เช่นกัน

สำหรับประเทศที่ยังไม่มีการสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายที่บ้านก็ยังคงพบการลงโทษทางร่างกายเช่นนี้อยู่ดังตัวอย่างข้างต้น และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Finkelhor, Turner, Wormuth, Vanderminde และ Hamby (2019) ที่ทำการศึกษาสถิติของพ่อแม่ในสหรัฐอเมริกา (ประเทศสหรัฐอเมริกายังไม่มีการสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายที่บ้าน) จำนวน 4,000 คน พบว่าพ่อแม่หรือคนดูแล (Caregiver) ใช้การลงโทษทางร่างกายเช่น การตี กับเด็กอายุ 1 เดือนถึง 9 ปี ร้อยละ 49 และพบว่ามีเด็กอายุ 10 ถึง 17 ปี ที่รายงานว่าตนเองเคยถูกลงโทษทางร่างกายจากพ่อแม่หรือคนดูแลร้อยละ 23 โดยเมื่อพิจารณาที่กลุ่มตัวอย่างทุกช่วงอายุ (1 เดือน ถึง 17 ปี) พบว่ามีเด็กที่เคยถูกลงโทษทางร่างกายร้อยละ 37 จะเห็นได้ว่าทั้งประเทศที่มีการสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายที่บ้านกับประเทศที่ยังไม่มีการสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายที่บ้านก็ยังคงพบการใช้การลงโทษทางร่างกายอยู่เช่นกัน

2. การลงโทษทางร่างกายที่สถานศึกษา

หากมองในมิติของสถานศึกษาจะพบว่า มีประเทศมากกว่าครึ่ง ถึง 132 ประเทศที่สั่งห้ามการลงโทษทางร่างกาย แต่สถานการณ์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของการลงโทษทางร่างกายในสถานศึกษาก็ยังคงมีอยู่เช่นเดิม ซึ่งอาจเป็นผลมาจากทัศนคติและความเชื่อของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการลงโทษทางร่างกายนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจความคิดเห็นของคนอเมริกาที่พบว่า มีร้อยละ 47 ที่ยอมรับการลงโทษทางร่างกาย และมีบุคลากรทางการศึกษาเช่น ครู เจ้าหน้าที่ในสถานศึกษา ร้อยละ 60 ที่เห็นด้วยกับการลงโทษทางร่างกาย (Hyman, 1988 as cited in Greydanus, Pratt, Spates, Greydanus-Gearhart & Patel, 2003) ซึ่งสอดคล้องกับผลการรายงานในสถานเลี้ยงเด็กในคาซัคสถานที่พบว่า มีเจ้าหน้าที่ประมาณร้อยละ 54 ($n=349$) มีทัศนคติทางบวก (เห็นด้วย) กับการลงโทษทางร่างกาย (UNICEF, 2014) นี่จึงอาจเป็นเหตุผลให้การลงโทษทางร่างกายยังคงมีการใช้ในสถานศึกษาอยู่

โดยสถานการณ์ปัจจุบันในการลงโทษทางร่างกายยังคงพบได้ในสถานศึกษาดังเช่นตัวอย่าง รายงานของ The American Civil Liberties Union (ACLU) ที่พบว่า มีเด็กกว่า 220,000 คนในสหรัฐอเมริกาเคยถูกลงโทษทางร่างกายจากการกระทำหรือคำพูดที่ไม่เหมาะสมที่สถานศึกษา (U.S. Government, 2010) ซึ่งไม่ใช่เพียงที่สหรัฐอเมริกาเท่านั้น แต่การลงโทษทางร่างกายในสถานศึกษาก็ยังพบในประเทศอื่น ๆ เช่นกัน ตัวอย่างเช่นงานวิจัยของ Portela และ Pellis (2015) ที่ทำการศึกษาใน 4 ประเทศประกอบด้วยประเทศอินเดียที่มีการสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายในสถานศึกษาเพียงบางพื้นที่ ประเทศเอธิโอเปีย ประเทศเปรู และประเทศเวียดนาม ซึ่ง 3 ประเทศนี้มีการสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายในสถานศึกษาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผลการศึกษาแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงร้อยละของเด็กอายุ 8 ปีและ 15 ปีที่รายงานว่าตนถูกลงโทษทางร่างกายในสถานศึกษาในสัปดาห์ที่ผ่านมา ในประเทศอินเดีย เอธิโอเปีย เปรู และเวียดนาม

ประเทศ	อินเดีย		เอธิโอเปีย		เปรู		เวียดนาม	
	8 ปี	15 ปี	8 ปี	15 ปี	8 ปี	15 ปี	8 ปี	15 ปี
จำนวนร้อยละของเด็กที่รายงานว่าตนถูกลงโทษทางร่างกายในสถานศึกษาในสัปดาห์ที่ผ่านมา	78	34	38	12	30	7	20	1

*โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างของเด็กอายุ 8 ปี ในแต่ละประเทศ (อินเดีย, เอธิโอเปีย เปรู และเวียดนาม) ของงานวิจัยนี้มีจำนวนเท่ากับ 100 คน และกลุ่มตัวอย่างของเด็กอายุ 15 ปี ในแต่ละประเทศ (อินเดีย, เอธิโอเปีย เปรู และเวียดนาม) ของงานวิจัยนี้มีจำนวนเท่ากับ 50 คน

จากตารางที่ 2 จะพบว่า ในทั้ง 4 ประเทศยังคงพบการลงโทษทางร่างกายในสถานศึกษา แม้ว่า 3 ใน 4 ประเทศมีการสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายแล้วก็ตาม โดยเฉพาะในประเทศอินเดียที่พบการรายงานการลงโทษทางร่างกายในเด็กอายุ 8 ปี ถึงร้อยละ 78 ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Gershoff (2017) ที่พบว่า มีมากกว่า 58 ประเทศ ที่ยังคงมีการรายงาน

การใช้การลงโทษทางร่างกายกับเด็กในชั้นเรียน (สถานศึกษา) ใน 20 ปีที่ผ่านมา ซึ่งใน 58 ประเทศนี้มีทั้งประเทศที่สั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายที่สถานศึกษาและยังไม่สั่งห้ามรวมอยู่ด้วย

จากตัวอย่างที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าแม้ว่าจะมีการสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายในหลายๆสถานที่ แต่การใช้การลงโทษทางร่างกายทั้งที่บ้านและที่สถานศึกษาก็ยังคงถูกเลือกมาเป็นเครื่องมือในการลงโทษเด็กอยู่เช่นเดิม ซึ่งสถานการณ์ในปัจจุบันของนานาชาตินี้ ก็สอดคล้องกับสถานการณ์ในประเทศไทยเช่นกัน

สถานการณ์ปัจจุบันด้านการลงโทษทางร่างกายในประเทศไทย

สถานการณ์การลงโทษทางร่างกายในประเทศไทยนั้น มีการสั่งห้ามในสถานศึกษาหรือโรงเรียน (Schools) ทัณฑสถาน (Penal institutions) และผู้ต้องโทษคดีอาญา (Sentence for crime) แต่ยังไม่มีการสั่งห้ามที่บ้าน (Home) สถานเลี้ยงดูเด็ก (Day care) และสถานเลี้ยงดูอื่นๆ (Alternative care setting) (Global Initiative to End All Corporal Punishment of Children, 2020a) โดยผู้เขียนขอยกสถานการณ์การลงโทษทางร่างกายจากสองสถานที่คือที่บ้าน และสถานศึกษามาอธิบายเพิ่มเติม

1. การลงโทษทางร่างกายที่บ้าน

แม้ว่าจะมีพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พุทธศักราช 2546 ที่ออกมาเพื่อคุ้มครองเด็ก ซึ่งระบุในหมวด 2 มาตราที่ 26 ข้อที่ 1 ที่กล่าวว่า “ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำ หรือละเว้นการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมต่อร่างกายและจิตใจของเด็ก” (สำนักงานกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2557) แต่ด้วยช่องว่างของการตีความเรื่องการทารุณกรรม และการที่กฎหมายไม่ได้ระบุเน้นไปที่ครอบครัวโดยตรง สังคมจึงอาจมองว่าการอบรมสั่งสอนบุตรเป็นเรื่องของแต่ละครอบครัว และสังคมไม่อยากจะเข้าไปก้าวก่าย (หัตถพันธ์ วงชารี, 2561) จึงทำให้พระราชบัญญัตินี้ไม่ได้ถูกใช้อย่างจริงจังในมิติของครอบครัว และยังคงมีการใช้การลงโทษทางร่างกายในครอบครัวอยู่

อีกหนึ่งปัจจัยที่ครอบครัวไทยยังคงใช้วิธีการอบรมสั่งสอนทางร่างกายอยู่ อาจเป็นเพราะวิธีการนี้ เป็นวิธีการที่ถูกรับรองในสังคมและวัฒนธรรมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (Rerkswattavorn & Chanprasertpinyo, 2019) จะเห็นจากสุภาษิตไทยที่ว่า “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี” ซึ่งสะท้อนทัศนคติของการตีในสังคมไทยว่าเป็นที่ยอมรับ โดยมีพ่อแม่ไทยร้อยละ 66.9 ที่เชื่อว่าการตีนี้เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย (2559) นอกจากนี้แล้ว พ่อแม่ในสังคมไทยยังคงเชื่อว่าการลงโทษทางร่างกายนั้นมีผลดีและจะช่วยสร้างเสริมบุคลิกภาพของลูกตนเองอีกด้วย (หัตถพันธ์ วงชารี, เรวดี วัฒนทกโกศล, พรรณระพี สุทธิวรรณ และ สักพัฒน์ งามเอก, 2562) โดยมีพ่อแม่ที่เชื่อว่าการลงโทษทางร่างกายเป็นเครื่องมือที่ดีที่ควรใช้ในการอบรมสั่งสอนลูกมากถึงร้อยละ 78.9 ด้วยความเชื่อและทัศนคติเหล่านี้จึงทำให้การลงโทษทางร่างกายที่บ้านยังคงดำรงอยู่ต่อไปในสังคมไทย

การดำรงอยู่ของการลงโทษทางร่างกายนี้ถูกรายงานในงานวิจัยของ Im-arom, Rerkswattavorn และ Plitponkarnpim (2016) ($n=351$) ที่พบว่าพ่อแม่ในไทยใช้การลงโทษทางร่างกายในระดับที่ไม่รุนแรงร้อยละ 79.5 และมีพ่อแม่ในไทยใช้การลงโทษทางร่างกายในระดับรุนแรงถึงร้อยละ 52.4 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ National Statistic

Office และ UNICEF ในปี ค.ศ.2016 และงานวิจัยของ Watakakisol, Suttiwan, Wongcharee, Kish และ Newcombe ในปี ค.ศ.2019 เช่นกัน

งานวิจัยของ National Statistic Office และ UNICEF (2016) ทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างไทยจำนวน 31,010 คน พบว่ามีเด็กอายุ 1-14 ปีร้อยละ 75 ที่ถูกลงโทษด้วยคำพูดที่รุนแรงและการลงโทษทางร่างกายในเดือนที่ผ่านมา โดยเมื่อพิจารณาว่าการลงโทษทางร่างกายโดยตรงพบว่า มีเด็กถูกลงโทษทางร่างกายร้อยละ 56 และมีอีกร้อยละ 4 ที่ถูกลงโทษทางร่างกายอย่างรุนแรง

งานวิจัยของ Watakakisol, Suttiwan, Wongcharee, Kish และ Newcombe (2019) ทำการศึกษาในนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่ามีนักศึกษารายงานว่าตนเองเคยถูกลงโทษทางร่างกายจากพ่อแม่ผู้ปกครองในตอนที่ตนเองอายุ 10 ปี มากถึงร้อยละ 81.6 และยังพบว่ามีเด็กนักศึกษารายงานว่าตนเองเคยถูกลงโทษทางร่างกายอย่างน้อยหนึ่งครั้งตลอดชีวิต (ตั้งแต่เกิดจนถึงอายุปัจจุบัน) มากถึงร้อยละ 87.2

จากงานวิจัยที่ได้กล่าวไปข้างต้นจะเห็นได้ว่าการลงโทษทางร่างกายยังคงเป็นเครื่องมือที่พ่อแม่ในสังคมไทยเลือกใช้ในการอบรมสั่งสอนลูกของตนเองอยู่ ซึ่งทางรัฐบาลไทยและสหประชาชาติ (UN) ให้ความสำคัญกับปัญหานี้ในปัจจุบัน จึงร่วมกันหาทางออกและรณรงค์ให้ลดและห้ามการลงโทษทางร่างกายกับลูกของตนเอง ไม่ว่าจะผ่านทางสื่อเว็บไซต์และหนังสือต่าง ๆ โดยรัฐบาลไทยก็ได้ออกมาตอกย้ำถึงความสำคัญของการลดและห้ามการลงโทษทางร่างกายที่บ้านผ่านการให้คำมั่นสัญญา (Commitment) และแถลงในปี ค.ศ.2011 ที่ว่า “การลงโทษทางร่างกายในสถานศึกษาได้ถูกสั่งห้ามเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เราจึงตัดสินใจที่จะร่างกฎหมายห้ามการลงโทษทางร่างกายในชุมชนและครอบครัว...” (Global Initiative to End All Corporal Punishment of Children, 2020b) ซึ่งนี่สะท้อนให้เห็นว่าการลงโทษทางร่างกายที่บ้านของไทยในอนาคตอาจมีแนวโน้มที่จะลดลงมากขึ้น เมื่อเทียบกับปัจจุบันที่ยังไม่มีกฎหมายใด ๆ สั่งห้ามในปัจจุบัน

2. การลงโทษทางร่างกายที่สถานศึกษา

การลงโทษทางร่างกายในสถานศึกษาของไทยได้ถูกสั่งห้ามไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พุทธศักราช 2548 ข้อที่ 6 หน้า 19 ที่ว่า

“ห้ามลงโทษนักเรียนและนักศึกษาด้วยวิธีรุนแรง หรือแบบก่นแกล้งหรือลงโทษด้วยความโกรธหรือด้วยความพยาบาท โดยให้คำนึงถึงอายุนักเรียนหรือนักศึกษา และความร้ายแรงของพฤติกรรมประกอบการลงโทษด้วย

การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาให้เป็นไปเพื่อเจตนาที่จะแก้นิสัยและความประพฤติไม่ดีของนักเรียนหรือนักศึกษาให้รู้สำนึกในความผิด และกลับประพฤติตนในทางที่ดีต่อไปให้ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาหรือ ผู้ที่บริหารโรงเรียน หรือสถานศึกษามอบหมายเป็นผู้มีอำนาจในการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา” (ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พุทธศักราช 2548, น.19)

นอกจากนี้ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ยังได้ระบุโทษที่สามารถกระทำกับเด็กได้ 4 รูปแบบ ในข้อที่ 5 หน้าที่ 18 ที่ว่า

“โทษที่จะลงโทษแก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่กระทำผิดมี 4 สถาน ดังนี้

- (1) ว่ากล่าวตักเตือน
- (2) ทำทัณฑ์บน
- (3) ตัดคะแนนประพฤติ
- (4) ทำกิจกรรมเพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม”

(ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พุทธศักราช 2548, 2548, น.18)

จากระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พุทธศักราช 2548 ข้อที่ 6 หน้าที่ 19 ตามที่ได้กล่าวไปข้างต้น พบว่าในวรรคที่ 1 มีประโยคที่สั่ง “ห้ามการลงโทษนักเรียนและนักศึกษาด้วยวิธีรุนแรง” ปรากฏอยู่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ในปัจจุบันการลงโทษทางร่างกายในสถานศึกษาเป็นที่ถูกห้ามใช้ นอกจากนี้ ในข้อที่ 5 หน้าที่ 18 ตามที่ได้กล่าวไปข้างต้น ยังไม่ปรากฏรูปแบบการลงโทษทางร่างกายเป็นหนึ่งในโทษที่จะลงโทษแก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่กระทำผิด นี่จึงเป็นอีกหนึ่งเครื่องยืนยันว่า วิธีการลงโทษทางร่างกายไม่เป็นที่ยอมรับตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

แม้ว่าจะมีการห้ามใช้การลงโทษทางร่างกายในสถานศึกษา (โรงเรียน) ตามระเบียบข้างต้นแล้วก็ตาม แต่การใช้วิธีการนี้ก็ยังคงพบเห็นได้ตามหน้าหนังสือพิมพ์หรือตามรายงานข่าวต่าง ๆ เช่น ข่าว “วันครูแท้ๆ คลิปครูสายโหด! ‘พาดเด็กไม่ยั้ง’ ตะโกนลั่น! สารเลว” (2563) ข่าว “ครูโหดลงโทษเด็ก 9 ขวบนม แค้นไม่ทำการบ้าน” (2562) ข่าว “ครูพี่เลี้ยงหยิกหูเด็กนักเรียน เข้าพบตำรวจพร้อมกล่าวขอโทษพ่อแม่เด็ก” (2561) และข่าว “ครูพี่เลี้ยงขอโทษทำร้ายเด็กเตรียมอนุบาล” (2560) จะเห็นได้ว่าข่าวย้อนหลังจนถึงปี พ.ศ.2560 พบว่ามีข่าวครูใช้การลงโทษทางร่างกายกับเด็กในทุก ๆ ปี แต่ก็ไม่ได้มีการลงโทษครูตามกฎหมายที่รุนแรง มีเพียงแต่การสอบ ตักเตือน หรือการสั่งย้ายเท่านั้น นี่อาจจะเป็นเพราะช่องว่างของระเบียบกระทรวงข้อที่ 6 หน้าที่ 19 วรรคที่ 2 ที่ว่า “การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาให้เป็นไปเพื่อเจตนาที่จะแก่นิสัยและความประพฤติไม่ดีของนักเรียนหรือนักศึกษาให้รู้สำนึกในความผิด...” โดยช่องว่างนั้นคือคำว่าเจตนา ซึ่งการวัดความเจตนา ณ ขณะที่ตีหรือลงโทษทางร่างกายเป็นเรื่องที่ยาก การที่ผู้กระทำการลงโทษทางร่างกายอ้างถึงเจตนาดีในการลงโทษ อาจทำให้การกระทำตามการสั่งห้ามถูกมองข้ามได้ ดังนั้นการลงโทษครูหรืออาจารย์ที่ใช้วิธีการดังกล่าวมักจะไม่ได้รับโทษหรืออาจจะไม่ถูกระบุว่าผิด ดังนั้นแม้จะมีกฎหมายห้ามการลงโทษทางร่างกายในสถานศึกษาหรือโรงเรียน การลงโทษทางร่างกายก็ยังพบเห็นได้ในปัจจุบัน

แม้ว่าจะมีกฎหมายห้ามการลงโทษทางร่างกายในสถานศึกษาตั้งแต่ปี 2548 แต่ประเด็นนี้ก็กลับยังเป็นเรื่องที่มีการถกเถียงว่าควรหรือไม่อยู่ในปัจจุบัน โดยฝั่งหนึ่งเห็นควรให้มีการใช้การลงโทษทางร่างกาย เช่น การตี การหยิกได้ในสถานศึกษา เพราะกลุ่มเหล่านี้มีความเชื่อว่า ไม้เรียวสร้างคน แต่ก็มีอีกกลุ่มหนึ่งที่สนับสนุนระเบียบกระทรวงและเห็นด้วยกับการสั่งห้ามการตีในสถานศึกษา ซึ่งเป็นประเด็นที่ยังไม่มีที่ท่าที่จะมีข้อสรุปได้ในอนาคตอันใกล้ จะเห็นได้จากงานวิจัย

ของบุญเลิศ โปธิ์ขำ เรื่อง “ปัญหาของกฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ.2548 ออกตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546” ที่นำเสนอปัญหาของบทกำหนดโทษของกระทรวงศึกษาธิการที่ไม่เคร่งครัดและเด็ดขาดพอ ไม่สามารถทำให้เด็กเกิดความเกรงกลัวในโทษเมื่อกระทำผิด (บุญเลิศ โปธิ์ขำ, 2559) โดยบุญเลิศ โปธิ์ขำ ได้แนะนำให้เพิ่มโทษการเขียนเข้าไปในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนนักศึกษา ในหลายๆปัญหา เช่น การหนีเรียน การเล่นเกมพนัน เป็นต้น และให้เหตุผลว่า

“การลงโทษโดยการเขียนนักเรียนที่อยู่ในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานแม้ว่าจะเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนก็ตาม แต่ถ้ามาพิจารณาว่าคนสมัยก่อนได้ดี มีความรู้ รู้จักถูกผิด มีความรับผิดชอบ เป็นผู้ปกครองบ้านเมือง ต่างก็ผ่านไม้เรียวมาเกือบทั้งนั้น ดังสุภาษิตไทยที่ว่ารักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี ซึ่งก็เป็นวัฒนธรรมประเพณีของสังคมไทย ที่ยังยึดถือปฏิบัติสืบกันมา ไม่มีเจตนาในการทำร้ายแต่ประการใด เพียงแต่เพื่ออบรมสั่งสอนให้เป็นคนดีมีความรับผิดชอบต่อให้เป็นคนดีมีอนาคต ในการใช้ไม้เรียวหรือการเขียนก็ยังมีกติกากในการควบคุมการลงโทษ ไม่ใช่ใช้การเขียนเป็นการทำร้ายนักเรียนเช่นในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา พ.ศ.2515 ได้ระบุเรื่องการลงโทษนักเรียนไว้ว่า มีความมุ่งหมายเพื่อสั่งสอนให้นักเรียนมีความประพฤติดี หรือเพื่อให้เข็ดหลาบ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเสนอให้เพิ่มเติมโทษ โดยมีการเขียนและให้ออกเข้าไปในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา พ.ศ.2550 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสั่งสอนให้นักเรียนมีความประพฤติดีหรือเพื่อให้เข็ดหลาบไม่ประพฤติชั่ว และกลับตัวเป็นคนดี” (บุญเลิศ โปธิ์ขำ, 2559, น.83-84)

จากข้อความข้างต้นของบุญเลิศ โปธิ์ขำ (2559) ถือเป็นการสนับสนุนการตีหรือการลงโทษทางร่างกาย แม้ว่าจะจำกัดขอบข่ายของเจตนาให้มีวัตถุประสงค์เพื่อสั่งสอนก็ตาม ซึ่งขัดกับงานวิจัยของถวัลย์ สุนทรธา และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2562) เรื่อง “การส่งเสริมสิทธิเด็กในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา” ที่ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของสิทธิเด็กในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาโดยศึกษาผ่านกฎหมาย ระเบียบ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็ก และพบว่า องค์ประกอบของสิทธิเด็กนั้นมี 4 องค์ประกอบ และมี 21 ตัวบ่งชี้ ซึ่งมี 2 ตัวบ่งชี้ใน 2 องค์ประกอบที่มีความเกี่ยวข้องกับการไม่เห็นด้วยการลงโทษทางร่างกาย ดังนี้ ตัวบ่งชี้ที่หนึ่ง กล่าวว่า “นักเรียนไม่ได้รับการลงโทษที่มีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ” ซึ่งอยู่ในองค์ประกอบสิทธิในการมีชีวิตอยู่รอดปลอดภัย (Survival rights) และตัวบ่งชี้ที่สอง กล่าวว่า “นักเรียนไม่ถูกใช้ความรุนแรง” ซึ่งอยู่ในองค์ประกอบสิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง (Protection right) จากทั้ง 2 ตัวบ่งชี้ใน 2 องค์ประกอบสะท้อนถึงประเด็นการไม่เห็นด้วยการใช้การลงโทษทางร่างกายของครูในสถานศึกษา

จากความขัดแย้งของงานวิจัยทั้งสอง สะท้อนถึงข้อถกเถียงของประเด็นการลงโทษทางร่างกายในประเทศไทยได้เป็นอย่างดี ที่ในปัจจุบันประเด็นเรื่องการลงโทษทางร่างกายในประเทศไทย ยังคงเป็นประเด็นที่ถกเถียงถึงผลลัพธ์ในการสร้างคน และเจตนาที่ดีของผู้ใช้ ที่ต้องการให้การลงโทษนี้เป็นเครื่องมือที่ทำให้บุคคลเป็นคนที่ดีขึ้น แต่ในอีกมุมหนึ่งการลงโทษทางร่างกายก็เป็นวิธีที่รุนแรง และส่งผลกระทบต่อตัวเด็กไม่ว่าผู้ใช้วิธีการนี้จะมีเจตนาอย่างไรก็ตาม จึง

อาจจะยังสรุปทิศทางของสังคมไม่ได้ว่าการลงโทษทางร่างกายในสถานศึกษาในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะถูกยอมรับหรือถูกต่อต้านในกระแสสังคมไทยในปัจจุบัน

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะพบว่าสถานการณ์การใช้การลงโทษทางร่างกายในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นในประเทศไทยและนานาชาติยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ แม้ว่าปัจจุบันหลายประเทศจะออกกฎหมายห้ามการลงโทษทางร่างกายในสถานศึกษาต่าง ๆ แล้วก็ตาม สำหรับสถานการณ์ปัจจุบันในประเทศไทย ประเด็นการลงโทษทางร่างกาย เช่นการตี เป็นประเด็นที่ถูกหยิบขึ้นมาถกเถียงในหลายปีที่ผ่านมามีทั้งฝ่ายที่สนับสนุนและไม่สนับสนุนการลงโทษทางร่างกาย และไม่มีทีท่าที่จะหาข้อยุติได้ในอนาคตอันใกล้นี้ ไม่ว่าจะเป็นที่บ้าน ที่เราต่างถกเถียงกันถึงอำนาจของพ่อแม่ต่อตัวเด็กหรือลูก ว่าพ่อแม่มีสิทธิหรืออำนาจในการลงโทษทางร่างกายกับลูกของตนเองรุนแรงและมากน้อยเพียงใด (ข้อถกเถียงเรื่องความรุนแรงคือระดับของการทารุณกรรม ในหัวข้อสถานการณ์ปัจจุบันด้านการลงโทษทางร่างกายในประเทศไทย การลงโทษทางร่างกายที่บ้าน) และในสถานศึกษา ที่เราถกเถียงกันถึงเจตนาของครูในการใช้การลงโทษทางร่างกายกับตัวเด็กว่า การมีเจตนาที่ดีในการลงโทษทางร่างกายมีความเหมาะสมและสมควรใช้วิธีการลงโทษทางร่างกายกับเด็กในปกครองหรือไม่

จากผลลัพธ์ทางลบของวิธีการนี้ ส่งผลให้การลงโทษทางร่างกายถูกสั่งห้ามและออกกฎหมายห้ามลงโทษทางร่างกายในหลายประเทศ และนานาชาติก็ต่างร่วมรณรงค์หยุดการใช้การลงโทษทางร่างกายกับเด็กในปกครอง อีกทั้งยังร่วมกันนำเสนอวิธีการการอบรมสั่งสอนเชิงบวก เช่น การอธิบาย การแยกออกจากจุดเกิดเหตุ การเพิกเฉย เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางในการอบรมสั่งสอนเชิงบวกในปัจจุบันมากขึ้น แม้ว่าการใช้การลงโทษทางร่างกายจะไม่มีแนวโน้มที่จะยุติได้ในเร็ววันนี้ แต่นานาชาติต่างหันมาให้ความสนใจและร่วมกันสั่งห้ามวิธีการนี้มากขึ้น จากปี ค.ศ.1979 ที่มีประเทศสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายในทุกสถานที่ เพียง 1 ประเทศ และในปีต่อ ๆ มา ก็มีจำนวนประเทศที่สั่งห้ามมากขึ้น จนในปัจจุบันมีประเทศที่ให้ความสำคัญ และสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายในทุกสถานที่ถึง 60 ประเทศด้วยกัน ซึ่งมีแนวโน้มที่ดีขึ้น

แม้ว่าจะมีการสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายในหลายประเทศ ซึ่งรวมถึงประเทศไทยที่มีการสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายในสถานศึกษาหรือโรงเรียน หันตสสถาน และผู้ต้องโทษคดีอาญา แต่การบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนยังไม่เคร่งครัดและรุนแรงเท่าที่ควร ผู้เขียนจึงอยากให้ภาครัฐ บังคับใช้กฎหมายทั้งในสถานศึกษาและสถานที่อื่น ๆ ที่มีกฎหมายบังคับอย่างเคร่งครัด และกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนให้มีความรุนแรงมากขึ้นกว่าปัจจุบัน สำหรับสถานที่ที่ไม่มีคำสั่งห้าม คือไม่มีกฎ ระเบียบ และข้อบังคับในการสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกาย เช่นที่บ้าน ผู้เขียนอยากให้ภาครัฐ เดินหน้าตั้งกฎ ระเบียบ และข้อบังคับที่ชัดเจน ไม่ขึ้นอยู่กับการดุลยพินิจในการตีความ เพื่อบังคับใช้กฎหมายและสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายให้ครบทุกสถานที่ ทั้งนี้หากภาครัฐตั้งกฎ ระเบียบ และข้อบังคับสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายในทุกสถานที่ได้จริงนี้อาจช่วยสร้างแรงกระเพื่อมทางสังคม ให้สังคมเกิดความสนใจในประเด็นนี้ และหันมาร่วมกันแก้ไขมากยิ่งขึ้น ในส่วนของสื่อ นักวิชาการ และนักวิจัย ผู้เขียนอยากให้ท่านช่วยนำเสนอผลกระทบทางลบของการลงโทษทางร่างกาย และนำเสนอวิธีการอบรมสั่งสอนเชิงบวกอื่น ๆ ให้กับสังคม เพื่อสร้างองค์ความรู้และคลังของวิธีการอบรมสั่งสอนเชิงบวกให้กับประชาชนในสังคม ได้นำไปใช้แทนการใช้การลงโทษทางร่างกาย

แม้ว่าในปัจจุบันประเทศไทยจะยังไม่สามารถประกาศห้ามการลงโทษทางร่างกายได้ในทุกสถานที่ แต่บทความวิชาการฉบับนี้อาจช่วยให้ผู้อ่านตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบของการลงโทษทางร่างกาย และทราบถึงแนวโน้มการสั่งห้ามการลงโทษทางร่างกายของนานาชาติในปัจจุบัน ซึ่งอาจจะช่วยกระตุ้นให้การลงโทษทางร่างกายในประเทศไทยถูกสั่งห้ามในทุกสถานที่ในอนาคตได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ครูกระทันตีเด็กป.4 ก้นบวมซ้ำไขขึ้นสูง ถามเล่น "เป็นลูกเทวดาหรือไงจะตีไม่ได้". (4 กันยายน 2562). *ข่าวสด*. ค้นคืนจาก https://www.khaosod.co.th/around-thailand/news_2859873
- ครูพี่เลี้ยงขอโทษทำร้ายเด็กเตรียมอนุบาล. (30 พฤศจิกายน 2560). *ช่อง 8*. ค้นคืนจาก https://www.thaich8.com/news_detail/54276
- ครูพี่เลี้ยงหยิกหูเด็กนักเรียน เข้าพบตำรวจพร้อมกล่าวขอโทษพ่อแม่เด็ก. (20 กันยายน 2561). *MThai*. ค้นคืนจาก <https://news.mthai.com/general-news/673366.html>
- ครูโหดลงโทษเด็ก 9 ขวบน่วม แต่ไม่ทำการบ้าน. (4 กันยายน 2562). *คมชัดลึก*. ค้นคืนจาก <https://www.komchadluek.net/news/local/386751>
- ตร.เงินเร่งสืบ กล้องวงจรปิดบันทึกได้ภาพ แม่ใจร้ายทุบตี-กระแทบลูกกลางถนน. (29 ตุลาคม 2561). *Sanook*. ค้นคืนจาก <https://www.sanook.com/news/7558030/>
- ถวัลย์ สุนทรธา และสุวิวัฒน์ จุลสุวรรณ. (2562). การส่งเสริมสิทธิเด็กในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 16(1), 430-437.
- บุญเลิศ โพธิ์ขำ. (2559). ปัญหาของกฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ.2548 ออกตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 6(2), 78-86.
- ยูนิเซฟจับมือกระทรวง พม.เปิดตัวแคมเปญ. (พฤษภาคม 2562). *ยูนิเซฟ*. ค้นคืนจาก <https://uni.cf/2Wdh0GR>
- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พุทธศักราช 2548. (26 เมษายน 2548). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 122 ตอนพิเศษ 35ง. หน้า18-19.
- รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี ไม่ตอบโจทย์ 'การลงโทษ' เป็นภัยต่อพัฒนาการเด็ก. (19 กันยายน 2561). *มติชนออนไลน์*. ค้นคืนจาก https://www.matichon.co.th/lifestyle/news_1137076
- วันครูแท้ๆ ศิลปินครูสายโหด! 'พาดเด็กไม่ยั้ง' ตะโกนลั่น! สารเลว. (16 มกราคม 2563). *มติชนออนไลน์*. ค้นคืนจาก https://www.matichon.co.th/social/news_1893509
- สำนักงานกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2557). *พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546: กระบวนการและขั้นตอนในการตราพระราชบัญญัติดังกล่าว พร้อมด้วยประวัติความเป็นมาของรัฐสภา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

- หัตถพันธ์ วงชาลี, เรวดี วัฒนโกศล, พรรณระพี สุทธิวรรณ และ สักพัฒน์ งามเอก. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อที่ผิดเกี่ยวกับการลงโทษทางร่างกายกับแนวโน้มการใช้การลงโทษทางร่างกาย. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 45(1), 341-365.
- หัตถพันธ์ วงชาลี. (2559). *การพัฒนาและตรวจสอบมาตรฐานวัดความเชื่อเกี่ยวกับการลงโทษทางร่างกายในสังคมไทย*. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- Bad Education Teacher, 32, Filmed Brutally Beating 15-Year-Old Pupil and Stomping on Her Head. (2019, November 10). *The Sun*. Retrieved from <https://www.thesun.co.uk/news/10318969/texas-lehman-school-teacher-tiffani-lankford/>
- Bassam, E., Marianne, T. B., Rabbaa, L. K. & Gerbaka, B. (2018). Corporal Punishment of Children: Discipline or Abuse? *Libyan Journal of Medicine*, 13(1), 1485456.
- Committee on the Rights of the Child (CRC), United Nations. (2006). General Comment No. 8 (2006): The Right of the Child to Protection from Corporal Punishment and Other Cruel or Degrading Forms of Punishment (Arts. 19; 28, Para. 2; and 37, Inter Alia). Retrieved from <https://www.refworld.org/docid/460bc7772.html>
- Elgar, F. J., Donnelly, P. D., Michaelson, V., Gariépy, G., Riehm, K. E., Walsh, S. D. & Pickett, W. (2018). Corporal Punishment Bans and Physical Fighting in Adolescents: An Ecological Study of 88 Countries. *BMJ Open*, 8(9), e021616.
- Finkelhor, D., Turner, H., Wormuth, B. K., Vanderminden, J. & Hamby, S. (2019). Corporal Punishment: Current Rates from a National Survey. *Journal of Child and Family Studies*, 28, 1991-1997.
- Gómez-Guadix, M., Carroblea, J. A., Almendrosa, C. & Fernández-Alcaraz, C. (2010). Physical Punishment and Long Term Consequences: The Moderating Role of Parental Context. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 5, 2093-2097.
- Gershoff, E. T., Grogan-Kaylor, A., Lansford, J. E., Chang, L., Zelli, A., Deater-Deckard, K., & Dodge, K. A. (2010). Parent Discipline Practices in an International Sample: Associations with Child Behaviors and Moderation by Perceived Normativeness. *Child Development*. 81(2), 487-502.
- Gershoff, E. T. (2002). Corporal Punishment by Parents and Associated Child Behaviors and Experiences: A Meta-Analytic and Theoretical Review. *Psychological Bulletin*, 128(4), 539-579.
- Gershoff, E. T. (2017). School Corporal Punishment in Global Perspective: Prevalence, Outcomes, and Efforts at Intervention. *Psychology, Health & Medicine*, 22(S1), 224-239.

- Global Initiative to End All Corporal Punishment of Children. (2018). Corporal Punishment of Children in Sweden. Retrieved from <http://endcorporalpunishment.org/wp-content/uploads/legality-tables/Global-progress-table-commitment.pdf>
- Global Initiative to End All Corporal Punishment of Children. (2020a). Global Progress towards Prohibiting All Corporal Punishment. Retrieved from <http://endcorporalpunishment.org/wp-content/uploads/legality-tables/Global-progress-table-commitment.pdf>
- Global Initiative to End All Corporal Punishment of Children. (2020b). Corporal punishment of children in Thailand. Retrieved from <http://www.endcorporalpunishment.org/wp-content/uploads/country-reports/Thailand.pdf>
- Greydanus, D. E., Pratt, H. D., Spates, C. R., Greydanus-Gearhart, M.A. & Patel, D.R. (2003). Corporal Punishment in Schools: Position Paper of the Society for Adolescent Medicine. *Journal of Adolescent Health, 32*(5), 385-393.
- Holden, G. W. (2015). *Parenting: a dynamic perspective* (2nd ed.). California: SAGE Publications.
- Hyman, I. A. (1988). Eliminating Corporal Punishment in Schools: Moving from Advocacy Research to Policy Implementation. *Children's Legal Rights Journal, 9*(33), 14-20.
- Im-arom, C., Rerkswattavorn, C. & Plitponkarnpim, A. (2016). Effectiveness of Anti-Corporal Punishment Education Program Among Parents in Child Centres in Bangkok. *Injury Prevention, 22*(S2), A158-A159.
- Lansford, J. E., Alampay, L. P., Al-Hassan, S., Bacchini, D., Bombi, A. S., Bornstein, M. H., ... & Zelli, A. (2010). Corporal Punishment of Children in Nine Countries as a Function of Child Gender and Parent Gender. *International Journal of Pediatrics, 2010*, 1-12.
- MacMillan, M. L., Boyle, M. H., Wong, M. Y. Y., Duku, E. K., Fleming, J. E. & Walsh, C. A. (1999). Slapping and Spanking in Childhood and Its Association with Lifetime Prevalence of Psychiatric Disorders in a General Population Sample. *Canadian Medical Association Journal, 161*(7), 805-809.
- Moen, O. M. (2020). Judicial Corporal Punishment. *Journal of Ethics and Social Philosophy, 17*(1), 27-47.
- Muhammad, S. A. & Muhammad, S. R. (2007). Effects of Corporal Punishment and Psychological Treatment on Students' Learning and Behavior. *Journal of Theory and Practice in Education, 3*(2), 171-180.
- National Statistical Office & UNICEF (2016). *Final Report: Thailand Multiple Indicator Cluster Survey 2015-2016*, Bangkok: National Statistical Office and UNICEF.

- Pace, G.T., Lee, S. J. & Grogan-Kaylor, A. (2019). Spanking and Young Children's Socioemotional Development in Low- And Middle-Income Counties. *Child Abuse & Neglect*, 88, 84-95.
- Portela, M. J. O. & Pells, K. (2015). *Corporal Punishment in Schools: Longitudinal Evidence from Ethiopia, India, Peru and Vietnam*. Florence: UNICEF.
- Regalado, M., Sareen, H., Inkelas, M., Wissow, L. S., & Halfon, N. (2004). Parents' Discipline of Young Children: Results from the National Survey of Early Childhood Health. *Pediatrics*. 113. 1952-1958.
- Rerkswattavorn, C. & Chanprasertpinyo, W. (2019). Prevention of Child Physical and Verbal Abuse from Traditional Child Discipline Methods in Rural Thailand. *Heliyon*, 5(12), e02920.
- Smith, A. B. (2006). The State of Research on The Effects of Physical Punishment. *Social Policy Journal of New Zealand*, 27, 114-127.
- Straus, M. A., Sugarman, D. B., & Giles-Sims, J. (1997). Spanking by Parents and Subsequent Antisocial Behavior of Children. *Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine*. 151(8), 761-767.
- Straus, M. A. and Donnelly, D. (1993). Corporal Punishment of Adolescents by American Parents. *Youth and Society*, 24, 419-442.
- Straus, M. A. & Mouradian, V.E. (1998). Impulsive Corporal Punishment by Mothers and Antisocial Behavior and Impulsiveness of Children. *Behavioral Sciences and The Law*, 16, 353-374.
- U. S. Government. (2010). *Corporal Punishment in Schools and Its Effect on Academic Success*. Washington: U.S. Government Printing Office.
- UNICEF. (2014). *Hidden in Plain Sight: A Statistical Analysis of Violence Against Children*. New York, NY: UNICEF.
- Watakakisol, R., Suttiwan, P., Wongcharee, H., Kish, A. & Newcombe, P. A. (2019). Parent Discipline in Thailand: Corporal Punishment Use and Associations with Myths and Psychological Outcomes. *Child Abuse & Neglect*. 88, 298-306.